

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

В період реформування національної економіки України та запозичення європейського досвіду у сфері контролю за діяльністю державних установ виникає ряд питань, пов'язаних зі сферою проведення внутрішнього аудиту та державного фінансового аудиту. Так як значна частина фінансових ресурсів, якими володіє бюджетна установа, належить державі, тому вона є об'єктом контролю щодо доцільності та ефективності використання бюджетних коштів.

На даний час виникає ряд актуальних питань, що пов'язані з теорією внутрішнього аудиту та державного фінансового аудиту. Значний внесок у розвиток цих двох понять зробили українські та російські вчені, які по-різному трактують внутрішній аудит та державний фінансовий аудит. Особливо цікавим є взаємозв'язок цих двох форм державного фінансового контролю.

Звичайно, кожен з підходів має достатнє обґрунтування, але визначення можуть дещо відрізнятися. Узагальнивши поняття «внутрішній аудит», можна виділити 4 основні підходи до його визначення. Це:

- 1) незалежна діяльність з оціночною та експертною функцією (Андрєєв В.Д.);
- 2) контролююча діяльність (Бровко Т.О.);
- 3) структурний підрозділ організації чи підприємства (Пантелеєв В.П.);
- 4) частина загальної системи державного фінансового контролю (Бутинець Ф.Ф.).

Узагальнення існуючих наукових підходів дозволяє визначити, що внутрішній аудит – це незалежна контролююча діяльність спеціалізованого структурного підрозділу підприємства чи організації, що виступає частиною загальної системи державного фінансового контролю та місцевого управління і спрямована на перевірку й оцінку правильності та законності проведення фінансових операцій та контроль і аналіз фінансової звітності з метою попередження та усунення порушень та неефективного використання ресурсів даного підприємства чи організації.

Аналогічно внутрішньому аудиту, державний фінансовий аудит є новою формою державного фінансового контролю, що полягає у перевірці органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних коштів.

Розглядаючи поняття «державний фінансовий аудит», науковці виділяють наступні підходи до цього поняття. Це:

- 1) одна з найважливіших функцій державного управління (В. Ф. Піхоцький);
- 2) форма державного фінансового контролю (Ю. І. Пивовар);
- 3) система взаємопов'язаних процедур (К. С. Процун);
- 4) різновид державної форми контролю (Закон «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні»).

Оцінка наукових підходів державного фінансового аудиту дозволяє зробити висновок, що це форма державного фінансового контролю, яка спрямована на виявлення порушень законодавства та винних у цьому осіб, а також направлена на зростання ефективності використання бюджетних коштів.

Порівнюючи внутрішній аудит та державний фінансовий аудит, можна сказати, що вони відрізняються між собою тим, що внутрішній аудит – це форма контролю, яка забезпечує незалежну оцінку діяльності органів державного сектору, знижує ризик шахрайства та допущення помилок. Відповідно державний фінансовий аудит – це форма державного фінансового контролю, спрямована на збільшення ефективності використання бюджетних коштів та виявлення фінансових порушень і порушень в законодавстві.

Згідно проведеного аналізу форм державного фінансового контролю, можна зробити висновок, що державою здійснено перехід від фіскальних форм контролю до профілактично-запобіжних. Кінцевою метою даних профілактичних заходів є не тільки покарання та пошук порушень, а й підвищення ефективності діяльності бюджетних установ та користувачів державного та комунального майна. Таким чином, бачимо, що Україна стає на шлях допомоги бюджетним установам у ефективності їхньої діяльності.